II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 12 december 1978

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag (IV/29.430 — Kawasaki)

(Slechts de teksten in de Engelse en de Duitse taal zijn authentiek)

(79/68/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962 (1) en met name op de artikelen 3 en 15,

Gezien het verzoek conform artikel 3, lid 2, sub b), van Verordening nr. 17 op 17 juni 1977 ingediend door Mevrouw M. Putz te Deurne, België,

Gezien het besluit van de Commissie van 20 juni 1977 om een procedure in te leiden tegen Kawasaki Motors (UK) Ltd en Kawasaki Motoren GmbH,

Gehoord Kawasaki Motors (UK) Ltd en Kawasaki Motoren GmbH conform artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 en conform Verordening nr. 99/63 EEG (2),

Gezien het advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities, uitgebracht conform artikel 10 van Verordening nr. 17 op 20 juni 1978.

I. OVERWEGENDE DAT DE FEITEN ALS VOLGT KUNNEN WORDEN SAMENGEVAT

1. Kawasaki Motors (UK) Ltd houdt zich, via een net van eigen dealers in het Verenigd Koninkrijk, bezig met de verkoop van motorrijwielen en onderdelen en accessoires vervaardigd in Japan en geleverd door haar moedervennootschap Kawasaki Heavy Industries Ltd., Akashi-City, Japan, en de dochtermaatschappijen van deze vennootschap.

Dezelfde taken worden in de Bondsrepubliek Duitsland en in West-Berlijn vervuld door een andere dochtermaatschappij voor 100 % van Kawasaki Heavy Industries, Ltd te weten Kawasaki Motoren GmbH.

De overeenkomst

2. Iedere Kawasaki-dealer in het Verenigd Koninkrijk moet een overeenkomst met Kawasaki Motors (UK) Ltd sluiten, die bekend is onder de naam „Kawasaki Motor Cycle Authorized Dealer Sales and Service Agreement" (hierna „de overeenkomst" te noemen). Deze Kawasaki-dealers zijn kleinhandelaren ; Kawasaki Motors (UK) treedt zelf als groothandelaar op.

3. In de overeenkomst wordt de dealer het recht gegeven Kawasaki motorrijwielen, onderdelen en accessoires te verkopen. Er zijn momenteel 80 van zulke dealers in het Verenigd Koninkrijk.

4. Artikel 3 (v) van de overeenkomst bepaalt :

„Gedurende de looptijd van deze overeenkomst verbindt de dealer zich om niet zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de hoofddealer produkten voor de export uit het Verenigd Koninkrijk te leveren".

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
(2) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

5. In artikel 8 (vii) is bepaald :

„de dealer mag rechtstreeks noch indirect nieuwe Kawasaki-motorrijwielen leveren aan enige derde (anders dan een bona fide klant, of een officiële Kawasaki-dealer) voor wederverkoop deze derde zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hoofddealer" (Kawasaki).

6. De huidige overeenkomsten lopen op 30 september 1978 af en zijn grotendeels op 1 oktober 1976 gesloten. Een eerdere reeks overeenkomsten is op dezelfde voorwaarden gesloten in 1975. De eerste daarvan is gesloten op 28 mei 1975 en hield in artikel 2 (v) het zelfde exportverbod in als artikel 3 (v) van de huidige reeks, waardoor de overeenkomsten uit 1975 waren verlengd.

Het afdwingen van het exportverbod

7. De Kawasaki-dealers werden dringend verzocht het exportverbod in acht te nemen in een circulaire van 27 april 1976 van de zijde van Kawasaki Motors (UK) ; In deze brief stond dat

„wij wensen, ten einde andere officiële overzeese Kawasaki-dealers niet tegen te werken, uw aandacht te vestigen op artikel 2 (v) van de Sales and Service Agreement van 1976" (d.i. het exportverbod).

8. De inachtneming van dit verbod werd opnieuw bepleit op een vergadering van dealers die op 27 oktober 1976 door Kawasaki Motors (UK) was bijeengeroepen en ook werd bijgewoond door directeuren van Kawasaki Motoren GmbH. In een circulaire van 4 november 1976 van Kawasaki Motors (UK) aan alle dealers stond :

9. „Alle Kawasaki-dealers hebben vele verzoeken ontvangen om zich te onthouden van de wederuitvoer van motorrijwielen uit dit land ; er werd daarnaar speciaal verwezen op de dealersvergadering voor 1977 op 27 oktober 1976" ...

„... Wij hebben alle Kawasaki-dealers steeds verzocht niet weder uit te voeren".

10. Voorts gelastte de brief de dealers, geen Kawasaki-produkten voor de export te leveren, met het argument, dat dit zou leiden tot „het ondermijnen van het vertrouwen en het succes op andere markten van erkende, officiële Kawasaki-dealers". In de laatste alinea van deze brief stond dat

„alle Kawasaki-dealers moeten erkennen dat wij dit flagrante negeren van verzoeken om Kawasaki motorrijwielen niet weder uit te voeren niet kunnen dulden of toestaan".

11. Een andere circulaire van Kawasaki Motors (UK) van 18 januari 1977 gelastte de Kawasaki dealers opnieuw niet weder uit te voeren en vroeg de dealers Kawasaki Motors (UK) op de hoogte te stellen van ieder geval van vermoede wederuitvoer door anderen. De voornaamste alinea van de brief houdt in :

12. „Kawasaki Motors (UK) Ltd zal de minderheid niet langer dulden, te weten de één of twee dealers die nog steeds hun eigen weg willen gaan. Denk eraan dat het uw investering betreft. Alle inlichtingen welke U kunt geven om ons in staat te stellen tegen deze mensen op de treden, zullen door uw mededealer op prijs worden gesteld".

13. In een circulaire van 1 februari 1977 vroeg Kawasaki Motors (UK) de dealers om inlichtingen over eventuele kontakten van de zijde van een onafhankelijke importeur in Duitsland tot aankoop van 3 Kawasaki Z 1000 motorrijwielen.

14. Deze stappen van Kawasaki Motors (UK) werden ondernomen naar aanleiding van klachten van de zijde van Kawasaki Motoren GmbH over nevenimport van Kawasaki Motorrijwielen in de Bondsrepubliek. Dit blijkt uit de volgende feiten :

15. Een telex van 13 mei 1976 van Kawasaki Motoren GmbH aan Kawasaki Motors (UK) stelde de laatstgenoemde in kennis van de nevenimport van 4 Z 900 motorrijwielen en vroeg haar om „hulp in deze zaak".

16. Kawasaki Motors (UK) antwoordde (telex van 24 augustus 1976) dat „wij reeds tot actie zijn overgegaan en zeer verontrust zijn dat het nog steeds doorgaat". Kawasaki Motors (UK) vroeg Kawasaki Motoren GmbH om opgave van het frame- en motornummer van de betrokken motorrijwielen en de identiteit van de Kawasaki-dealer in het Verenigd Koninkrijk die deze leverde.

17. Nieuwe klachten over nevenimport van Kawasaki Motorrijwielen werden ingediend door Kawasaki Motoren GmbH bij Kawasaki Motors (UK) op 1 november 1976 en op 14 december 1976. De telex van 14 december 1976 luidde :

18. „In de regio Saarbrücken en Kaiserslautern duiken opnieuw een groot aantal zwart geïmporteerde motorrijwielen op."

De firma Erkel, Kaiserslautern, biedt gewoonlijk ongeveer 5 tot 7 motorrijwielen van het type Z 1000 aan.

De prijs van Z 1000 : 7 500 DM met inbegrip van belastingen en transportkosten. (KMG-prijs voor Z 1 000 : 9 000 DM).

19. In een telex van 28 januari 1977 van Kawasaki Motoren GmbH aan Kawasaki Motors (UK) werd verzocht : „wilt U alstublieft de volgende framenummers nagaan :

Z 1000 (4 nummers genoemd)

Als de motorrijwielen naar Engeland zijn geleverd, gelieve U te achterhalen wie de betrokken dealer is".

20. Een zelfde verzoek werd bij telex door Kawasaki Motoren GmbH op 16 februari 1977 gedaan :

„Gelieve na te gaan vanwaar in Groot-Britannië de volgende Z 1000's zijn geleverd".

21. Dan volgt een lijst van 10 framenummers. Op het afschrift van de telex dat door Kawasaki Motors (UK) aan de Commissie werd overgelegd, staan de woorden „A. Willis zal mededeling doen". A. Willis was op het betrokken tijdstip verkoopdirecteur voor Kawasaki Motors (UK). Naast acht van de framenummers op de lijst stond de naam van een in het VK gevestigde Kawasaki-dealer.

22. Op 22 april 1977 schreven de raadslieden van Kawasaki Motors (UK) aan vier Kawasaki-dealers een brief met de bewering dat deze inbreuk hadden gemaakt op artikel 3 (v) door motorrijwielen uit het Verenigd Koninkrijk te exporteren en met het verzoek aan deze dealers, hun inbreuken te staken.

23. Drie van deze dealers waren aan het licht gebracht via de framenummers in de telex van Kawasaki Motoren van 16 februari 1977.

24. Deze brief van 22 april 1977 was gesteld in de volgende bewoording :

„Wij schrijven U namens onze cliënte, Kawasaki Motors (UK) Ltd in verband met een aantal inbreuken op artikel 3 (v) van uw Motor Cycle Authorized Dealer Sales and Service Agreement, die onder de aandacht van onze cliënte zijn gebracht. Aangezien deze inbreuk niet kan worden hersteld heeft onze cliënte krachtens artikel 11 i) en iii) van de overeenkomst het recht de overeenkomst met een termijn van 90 dagen op te zeggen. Onze cliënte heeft deze overeenkomst aangemeld bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen en de Commissie met haar betoog een afschrift van deze brief toegezonden.

25. Onder deze omstandigheden heeft onze cliënte er de voorkeur aan gegeven deze inbreuken niet te vervolgen ; zij verzoekt echter om een schriftelijke belofte uwerzijds geen verdere inbreuken op artikel 3 (v) van de overeenkomst te zullen plegen totdat de Commissie in deze zaak uitspraak zal hebben gedaan".

De klacht

26. Het eerst werk door verzoeker bij de Commissie een klacht ingediend in maart 1977, en vervolgens schriftelijk op 17 juni en op 11 augustus 1977. Deze klacht hield in dat een Kawasaki-dealer (Kawasaki Paddock Wood Ltd) weigerde verzoeker een Kawasaki-motorrijwiel te leveren met het argument dat Kawasaki Motors (UK) verkopen voor export door dealers niet toestond. Verzoeker, een Brits onderdaan gevestigd in België, had getracht het motorrijwiel te verkrijgen voor export, maar dit werd geweigerd door de Kawasaki-dealer, die verwees naar de uitdrukkelijke bewoordingen van de overeenkomst.

27. In de klacht werd ook gewezen op het aanzienlijke prijsverschil voor dezelfde motorrijwielen in het Verenigd Koninkrijk en België, dat ongeveer 30 % werd genoemd. De cijfers in de tabel hieronder vertonen prijsverchillen van 11 % tot 30 %.

Prijsverschillen voor Kawasaki-motorrijwielen in de EEG

28. Er bestonden tijdens de geldigheidsduur van het exportverbod aanzienlijke prijsverschillen voor Kawasaki-motorrijwielen in de Lid-Staten van de EEG. De prijzen waartegen Kawasaki Motoren GmbH motorrijwielen aan zijn dealers in Duitsland verkocht lagen gemiddeld ongeveer 55 % hoger dan de prijzen waartegen Kawasaki Motors (UK) de motorrijwielen aan zijn dealers in het Verenigd Koninkrijk verkocht en circa 25 % hoger dan de aanbevolen prijzen van Kawasaki Motors (UK) voor kleinhandelsverkopen aan klanten in het Verenigd Koninkrijk.

Uit de volgende tabel, waarvan de nauwkeurigheid door Kawasaki Motors (UK) of Kawasaki Motoren GmbH op de hoorzitting niet werd aangevochten, blijkt de verhouding tussen aanbevolen kleinhandelsprijzen van Kawasaki voor motorrijwielen die in het Verenigd Koninkrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland en België worden verkocht.

Aanbevolen kleinhandelsprijzen voor Kawasaki motorrijwielen minus BTW vierde kwartaal 1976

	Verenigd Koninkrijk		Duitsland		Frankrijk		Italië		Nederland		België		VERGELIJKING VK-prijs = 100 % verhoging van andere prijzen boven de 100 grondslag					
	£	RE	DM	RE	Ffr.	RE	Lire	RE	Fl.	RE	Bfr.	RE	UK	D	F	I	NL	B
Z 1 000	1 388,89	2 081	8 108	3 020			2 550 000	2 633	7 624	2 708			100	145		127	130	
Z 900	1 296,30	1 942			12 931	2 332	2 300 000	2 375	7 505	2 666	96 375	2 339	100		120	122	137	120
Z 750	967,59	1 449	5 856	2 181	11 726	2 115	1 765 000	1 823	5 738	2 038	66 000	1 602	100	151	146	126	141	111
Z 650	995,37	1 491	5 856	2 181			1 840 000	1 900	5 328	1 893			100	146		127	127	
Z 400	656,48	983	3 980	1 482			1 275 000	1 317	4 098	1 456	52 125	1 265	100	151		134	148	129
KH 400	684,26	1 025	4 054	1 506	7 463	1 346	1 330 000	1 374	4 016	1 427			100	147	131	134	139	
KH 250	554,63	831	3 470	1 292	6 749	1 217			3 114	1 106	44 625	1 083	100	155	146		133	130
KE 125	369,44	553	2 568	956	4 264	769	780 000	806	2 336	830			100	173	139	146	150	

Pariteiten = gemiddelde koers Europese rekeneenheid oktober — december 1976.

Opmerkingen van Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki GmbH

29. In hun schriftelijk betoog in antwoord op de punten van bezwaar en op de hoorzitting, erkenden Kawasaki Motors UK en Kawasaki Motoren GmbH dat zij inbreuk hadden gemaakt op artikel 85, lid 1, door een exportverbod op te leggen en te helpen bij het afdwingen daarvan.

30. De twee ondernmingen voerden echter aan, dat het exportverbod alleen de levering van Kawasaki-motorrijwielen verhinderde aan dealers die niet bij het distributiesysteem van Kawasaki op de gemeenschappelijke markt waren aangesloten en dat deze zaak, indien zij zou zijn aangemeld, krachtens artikel 85, lid 3, zou zijn vrijgesteld van het kartelverbod, waarbij werd verwezen naar de beschikking van de Commissie inzake BMW (1). Voorts voerde Kawasaki Motors UK aan, dat het exportverbod was opgelegd in vertrouwen op onafhankelijk rechtskundig advies, uitgebracht in mei 1975, dat artikel 85, lid 1, niet van toepassing zou zijn. Om die redenen werd betoogd dat er geen geldboete of slechts een symbolische boete zou moeten worden opgelegd.

31. Dit betoog wordt weerlegd door het feit dat het exportverbod in algemene bewoordingen is gesteld en geen melding maakt van een verbod van verkopen aan niet-erkende dealers. De circulaires van Kawasaki Motors UK aan haar dealers gaven niet aan, dat het exportverbod beperkt was tot verkopen aan niet-erkende dealers. Met name bevatten de circulaires geen verwijzing naar artikel 8 (vii).

32. In deze bepaling werden verkopen aan niet-erkende dealers duidelijk verboden, en verkopen aan particuliere kopers en Kawasaki-dealers toegestaan. Het opnemen van een exportverbod naast de beperking die in artikel 8 (vii) is neergelegd, wijst erop dat het de Kawasaki-dealers ruimere en meer algemene beperkingen oplegde. Niettemin baseerde Kawasaki Motors UK zich in zijn circulaires niet op artikel 8 (vii) maar op het exportverbod dat impliciet verkopen aan particuliere kopers en Kawasaki-dealers in andere Lid-Staten van de EEG omvatte.

33. Dat verkopen aan particuliere afnemers in andere Lid-Staten verboden waren, blijkt uit de klacht. Onder de bescheiden die door Kawasaki Motors UK op de hoorzitting werden overgelegd, bevonden zich brieven van 28 april 1977 en 16 mei 1977 van klanten in Nederland en Duitsland aan een Kawasaki-dealer (Bob Gollner Ltd) met het verzoek om levering van een Kawasaki motorrijwiel.

De Kawasaki-dealer zond deze brieven door aan Kawasaki Motors UK met de opmerking dat de aspirant-koper een „echte particuliere koper" leek te zijn, maar dat „wij, gezien uw verzoek geen rijwielen te exporteren, niet hebben geantwoord".

(1) PB nr. L 29 van 3. 2. 1975, blz. 1.

Kawasaki Motors UK gaf de dealer geen toestemming tot exporteren maar antwoordde de aspirant-kopers rechtstreeks, met de suggestie zich tot hun plaatselijke Kawasaki-dealer te richten. Deze briefwisseling vormt het bewijs van de strekking van het opgelegde exportverbod, de bewoordingen ervan voor en na de aanmelding waren dezelfde.

34. Ten aanzien van de verkopen door Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk aan Kawasaki-dealers in Duitsland, verklaarde Kawasaki Motors UK op de hoorzitting dat geen Kawasaki-dealer in Duitsland ooit motorrijwielen bij enige Kawasaki-dealer in het Verenigd Koninkrijk had besteld.

35. Dat deze handelstransacties niet tot stand kwamen, ondanks de belangrijke aansporing vervat in de grote verschillen in groothandelsprijzen tussen het Verenigd Koninkrijk en de Duitse Bondsrepubliek toont de algemene strekking van het exportverbod aan. De Kawasaki-dealers hebben daaruit de gevolgtrekking gemaakt dat deze exportverkopen niet mochten plaatsvinden.

36. Het rechtskundig advies waarop Kawasaki Motors (UK) steunde ging ervan uit dat het exportverbod potentieel de handel tussen het Verenigd Koninkrijk en de andere Lid-Staten ongunstig kon beïnvloeden, maar dat artikel 85, lid 1, niet toepasselijk was omdat de overeenkomst binnen de grenzen viel van het omzetcijfer als bedoeld in de bekendmaking van de Commissie betreffende overeenkomsten van geringe betekenis (1). Het laatste deel van dit advies, zoals Kawasaki Motors (UK) later erkende, was onjuist omdat het geen rekening hield met de noodzaak de omzet van moeder- en dochterondernemingen samen in aanmerking te nemen om de betekenis van een overeenkomst vast te stellen.

37. Het bovengenoemde argument vermindert de zwaarte van de inbreuk niet aangezien zowel Kawasaki Motors (UK) als Kawasaki Motoren GmbH wisten dat zij de mededinging beperkten. Het rechtskundig advies waarop zij steunden ontkende niet dat de mededinging werd beperkt, maar maakte een verkeerde beoordeling over de betekenis van de beperking. De onjuistheid in het rechtskundig advies was duidelijk en kon redelijkerwijs worden ontdekt door de lectuur van de bekendmaking van de Commissie. Het laatste deel van de bekendmaking die in het advies over het hoofd werd gezien, verklaart dat met de omzet van moeder-en dochterondernemingen rekening moet worden gehouden bij het bepalen of de overeenkomst onder de toepassing van de bekendmaking valt.

38. Overigens benaderde de verkoop door Kawasaki Motors (UK) in 1975 toen het advies werd gegeven de drempel van 5 % marktaandeel die in de bekendmaking vermeld is. Van motorrijwielen met zware capaci-

(1) PB nr. C 64 van 2. 6. 1970, blz. 1.

teit van 750 cc en meer, die door Kawasaki zelf werden beschouwd als een aparte klasse motorrijwielen bedroeg het marktaandeel niet minder dan 29 %. In 1976 werd voor Kawasaki 5,9 % van de inschrijvingen van motorrijwielen in het Verenigd Koninkrijk genoteerd. Kawasaki Motors (UK) kan niet onwetend geweest zijn met deze feiten.

De procedure volgens de artikelen 3, lid 1, en 15, lid 2, van Verordening nr. 17

39. Kawasaki Motors UK en Kawasaki Motoren GmbH hebben inbreuk gemaakt op artikel 85 van het EEG-Verdrag op een wijze die het opleggen van een geldboete conform artikel 15, lid 2, sub a), van Verordening nr. 17 rechtvaardigt ten aanzien van de periode welke aanvangt bij de eerste toepassing van het exportverbod op 28 mei 1975 en eindigt op 28 april 1977, het tijdstip van de aanmelding.

40. Deze procedure is beperkt tot een onderzoek van het exportverbod in de „Kawasaki Motor Cycle Authorized Dealer Sales and Service Agreement", de ten aanzien van dit exportverbod ingediende klacht en het gedrag van Kawasaki Motors UK en Kawasaki Motoren GmbH. De procedure wil derhalve niet vooruitlopen over de overblijvende clausules van de overeenkomst.

II. JURIDISCHE BEOORDELING

Toepasselijkheid van artikel 85, lid 1

41. Overwegende dat artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag bepaalt dat onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloedenen ertoe strekken of tengevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst ;

42. Overwegende dat Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki Motoren GmbH deel uitmaken van dezelfde economische groep als Kawasaki Heavy Industries Ltd, een onderneming zoals bedoeld in artikel 85 ; dat de erkende dealers van Kawasaki Motors (UK) ondernemingen in de zin van artikel 85 zijn en de „Kawasaki Motor Cycle Authorized Dealer Sales and Service Agreement" een overeenkomst in de zin van dat artikel is ;

43. Overwegende dat het exportverbod in artikel 3 (v) onder het verbod van artikel 85, lid 1, valt omdat daardoor de mededinging wordt beperkt en een kunstmatige barrière tussen Gemeenschapslanden in het leven wordt geroepen voor de handel in de betrokken produkten ; dat de betrokken partijen hebben erkend dat de prijzen voor Kawasaki-produkten in het Verenigd Koninkrijk veel lager lagen dan die voor dezelfde Kawasaki-produkten in de Bondsrepubliek Duitsland ; dat men met het exportverbod de stroom van laaggeprijsde waren naar gebieden waar nog hogere prijzen golden trachtte te verhinderen ;

44. Dat dit verbod, derhalve concurrentiebeperkend van aard was ; dat in de gehele gemeenschappelijke markt andere kopers dan die in het Verenigd Koninkrijk verhinderd werden Kawasaki-produkten te kopen bij de meest voordelige bron ; dat waar voor dezelfde produkten in verschillende Lid-Staten aanzienlijke prijsverschillen bestaan, een verbod om deze produkten te exporteren steeds een ongunstige invloed op de mededinging heeft, door de gebieden waar de hoge prijzen gelden af te schermen ;

45. Overwegende dat Kawasaki Motor (UK)'s eigen verklaring, dat wederexport het welvaren van de Kawasaki-dealers op andere markten ondermijnde (circulaire van 4 november 1976) en derhalve moest worden verboden, aantoonde dat de afscherming van de binnenlandse markten, waardoor de berekening van verschillende prijzen mogelijk werd, een facet was van de verkoop van Kawasaki-produkten op de gemeenschappelijke markt ;

46. Overwegende dat Kawasaki Motoren GmbH wel geen partij bij de overeenkomst met de Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk was, maar deelnam aan de uitvoering van deze overeenkomst om de export van Kawasaki-rijwielen uit het Verenigd Koninkrijk te verhinderen en samen met zijn dealers, de belangrijkste door de totstand gebrachte mededingingsbeperking bevoordeelde partij was ; dat Kawasaki Motoren GmbH de bijstand van Kawasaki Motors (UK) inriep om zulk een uitvoer te verhinderen en, door de framenummers van de naar Duitsland geëxporteerde rijwielen bekend te maken, Kawasaki Motors (UK) in staat stelde, de dealers die deze export hadden verricht te identificeren en van hen de belofte te verlangen deze export te staken ;

47. Overwegende dat de Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk en de Duitse Bondsrepubliek om de hierna uitgezette redenen geen partij zijn in deze procedure ;

48. dat de Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk er geen belang bij hadden het exportverbod, dat een beperking van hun commerciële vrijheid betekende, af te dwingen ; dat de medewerking van bepaalde dealers alleen onder druk van Kawasaki Motors (UK) tot stand kwam ; dat de Kawasaki-dealers in de Duitse Bondsrepubliek niet aan de overeenkomst deelnamen en dat niet voldoende kan worden aangetoond dat zij actief de uitvoering van het exportverbod verzekerden ;

49. Overwegende dat de verkopen van Kawasaki-motorrijwielen, welke in 1976 ongeveer 2 871 stuks in Duitsland, 11 121 in het Verenigd Koninkrijk, 8 590 in Italië, 6 020 in Frankrijk, 1 093 in Nederland en 930 in België bedroegen en een waarde van meer dan 30 miljoen rekeneenheden vertegenwoordigden, omvangrijk genoeg zijn om ervoor te zorgen dat het ex-

portverbod een merkbare invloed heeft uitgeoefend op de mededinging en de handel tussen Lid-Staten ; dat de prijsverschillen voor dezelfde motorrijwielen in de verschillende Lid-Staten in sommige gevallen niet minder dan 50 % bedroegen ; dat met name het verschil in prijs zo groot was, dat het voor Duitse Kawasaki-dealers en andere personen voordelig was Kawasaki-motorrijwielen te kopen bij Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk om deze naar Duitsland te exporteren en aldaar te verkopen.

Niet-toepasselijkheid van artikel 85, lid 3

50. Overwegende dat over de periode waarop deze procedure betrekking heeft door Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki Motoren GmbH geen beroep kan worden gedaan op een vrijstelling van het kartelverbod, omdat de Commissie geen aanmelding heeft ontvangen en derhalve niet in de gelegenheid was te onderzoeken of aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, zou zijn voldaan.

Toepasselijkheid van artikel 15, lid 2 a) van Verordening nr. 17

51. Overwegende dat de Commissie bij beschikking aan ondernemingen of ondernemersverenigingen geldboeten kan opleggen van ten minste 1 000 en ten hoogste 1 000 000 rekeneenheden, of tot een bedrag van ten hoogste 10 % van de omzet van elk der betrokken ondernemingen in het voorafgaande boekjaar, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid inbreuk maken op artikel 85, lid 1, of artikel 86 van het EEG-Verdrag dat bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete niet alleen rekening wordt gehouden met de zwaarte, maar ook met de duur van de inbreuk ;

52. Overwegende dat Kawasaki Motors (UK) het exportverbod opzettelijk aan haar dealers opgelegd heeft ; dat uit de in deze procedure behandelde zaken blijkt dat het verkoopbeleid van Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki Motoren GmbH inhield, dat de binnenlandse markten moesten worden afgeschermd en dat er binnen de gemeenschappelijke markt verschillende prijsniveaus moesten worden gehandhaafd ; dat Kawasaki Motoren GmbH actief deelnam aan de uitvoering van dit beleid, door Kawasaki Motors (UK) te verzoeken haar export te staken en door hulp te verlenen bij het afdwingen van het exportverbod ; dat dit optreden Kawasaki Motoren GmbH in staat stelde, het hoge niveau van de kleinhandelsprijzen in Duitsland te beschermen en zulks opzettelijk plaatsvond ;

53. Overwegende dat uit de circulaires aan alle dealers van 4 november 1976, 18 januari 1977 en 1 februari 1977 blijkt, dat Kawasaki Motors UK collectief met haar dealers druk trachtte uit de oefenen op een ieder die probeerde Kawasaki-produkten te exporteren ;

54. Overwegende dat drie van de vier dealers waaraan de brief van 22 april 1977 was toegezonden, werden geïdentificeerd met behulp van Kawasaki Motoren GmbH ; dat deze brief aan de vier dealers, waarvan men beweerde dat zij het exportverbod hadden genegeerd, een verzoek inhield om een schriftelijke belofte tot naleving van artikel 3 (v) en bewees dat Kawasaki Motors (UK) voornemens was dit beleid voort te zetten ;

55. Overwegende dat Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki Motoren GmbH opzettelijk inbreuk gemaakt hebben op artikel 85, lid 1, doordat zij wisten en beoogden dat de afnemers in andere Gemeenschapslanden de toegang tot de markt van het Verenigd Koninkrijk zou worden ontzegd en dat de dealers van Kawasaki Motors (UK) de gelegenheid zou worden ontzegd te concurreren met Kawasaki-dealers in de Bondsrepubliek Duitsland, België en ander Gemeenschapslanden ;

56. Overwegende dat ten aanzien van de zwaarte van de inbreuk moet worden opgemerkt dat Kawasaki Motors UK en Kawasaki GmbH wisten of hadden moeten weten dat het opleggen van een exportverbod een ernstige inbreuk op artikel 85 betekent, zoals in een reeks arresten van het Hof van Justitie [1], en beschikkingen van de Commissie is vastgesteld ; dat in deze zaak een vrijstelling krachtens artikel 85, lid 3, zelfs onmogelijk zou zijn geweest indien de Commissie de gelegenheid daartoe zou zijn gegeven, omdat het betrokken exportverbod niet zou hebben kunnen bijdragen tot de technische of economische vooruitgang of tot verbetering van de produktie of de verdeling der produkten ; dat het exportverbod een afscherming van de binnenlandse markten beoogde en veeleer een belemmering dan een verbetering van de bevoorrading der produkten uit de meest voordelige bron vormde ;

57. Dat met dit middel Kawasaki Motors (UK) ten aanzien van de verkoop van Kawasaki-produkten een van de voornaamste doelstellingen van het EEG-Verdrag, te weten de schepping van een eenheidsmarkt tussen de Lid-Staten trachttte te belemmeren ; dat door aan de uitvoering van het verbod deel te nemen Kawasaki Motoren GmbH beoogde hetzelfde effect in het leven te roepen ;

58. Overwegende dat het exportverbod met name Kawasaki Motoren GmbH de mogelijkheid verschafte hogere prijzen te berekenen voor Kawasaki motorrijwielen dan anders het geval zou geweest zijn ; dat, indien de Duitse Kawasaki-dealers motorrijwielen in het Verenigd Koninkrijk hadden kunnen aankopen, het verschil van 55 % bij groothandelsprijzen niet had kunnen voortbestaan ; dat een aanzienlijke winst werd gemaakt uitsluitend omdat er een exportverbod bestond dat inbreuk maakte op artikel 85, lid 1 ; dat de consumenten in de gehele Gemeenschap niet de hoge prijzen in hun verschillende landen hadden betaald indien de Kawasaki dealers in het Verenigd Koninkrijk vrij zouden geweest zijn aan hen te verkopen ;

---

[1] B.v. Grundig/Consten Zaak nr. 56, 58/64 (1966) Jur. 449.

59. Overwegende dat de hoogte van de winst die direct uit het exportverbod voorvloeit niet precies kan worden bepaald ; dat nevenimporteurs echter met marges tot 20 % verkocht hebben onder de door Kawasaki in Duitsland aanbevolen prijzen ; dat indien nevenimport niet belemmerd was, aangenomen mag worden dat de door Kawasaki aanbevolen kleinhandelsprijzen in Duitsland en in andere Gemeenschapslanden aanzienlijk hadden moeten worden verlaagd om aan deze mededinging het hoofd te bieden ; dat een vermindering van deze prijzen met 10 % voor consumenten in Duitsland gedurende de duur van deze procedure ongeveer een bedrag van 400 000 rekeneenheden zou hebben betekend en voor de hele Gemeenschap ongeveer 2 000 000 rekeneenheden ; dat een vermindering van deze prijzen voor consumenten in Duitsland, met maar 2 ½ % het laagste percentage dat redelijkerwijze op middellange termijn zou kunnen worden verwacht, ongeveer een bedrag van 100 000 rekenheden zou hebben betekend ; dat een vermindering met dit percentage voor de gehele Gemeenschap een bedrag van 500 000 rekeneenheden zou hebben betekend ;

60. Overwegende dat voorts vaststaat dat Kawasaki Motors (UK) en Kawasaki Motoren GmbH hebben getracht alle export door dealers op een vastberaden en krachtige wijze te verhinderen ; dat de middelen daartoe beschuldigingen van contractbreuk tegen hun dealers omvatten, verzoeken aan dealers om gevallen van vermoede wederuitvoer van motorrijwielen te rapporteren, en instructies aan dealers om aanvragen van individuele personen in andere Lid-Staten voor de aankoop van motorrijwielen te negeren ;

61. Overwegende dat verzachtende omstandigheden welke in aanmerking kunnen worden genomen, zijn dat een aanmelding van het exportverbod uiteindelijk plaatsvond op 28 april 1977 en dat dit verbod in juli 1977, na ontvangst van de mededeling van punten van bezwaar van de Commissie conform artikel 15, lid 6, van Verordening nr. 17, werd ingetrokken ;

62. Overwegende dat de inbreuk voor het eerst plaatsvond met de toepassing van de standaardovereenkomst welke voor het eerst werd ondertekend op 28 mei 1975 ; dat de intensieve stappen om het exportverbod af te dwingen, werden ondernomen van april 1976 tot april 1977 ;

63. Overwegende dat Kawasaki Motors (UK) inbreuk gepleegd heeft op artikel 85, lid 1, door het opleggen van het exportverbod en dat haar daarom een boete kan worden opgelegd volgens artikel 15, lid 2, dat de boete wordt opgelegd aan Kawasaki Motors (UK) omdat dit lid van de groep van Kawasaki Maatschappijen de desbetreffende overeenkomsten heeft gemaakt, hoewel Kawasaki Motoren GmbH, ook een volledige dochter van de Kawasaki Groep, het meeste voordeel heeft gehad van het exportverbod en van de economische gevolgen hiervan,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN : ?

Artikel 1

Het opleggen door Kawasaki Motors (UK) Ltd van een exportverbod aan Kawasaki-dealers in het Verenigd Koninkrijk vormt een inbreuk op artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Artikel 2

Een geldboete van 100 000 (honderdduizend) Europese rekeneenheden d.w.z. 67 081,40 pond sterling wordt aan Kawasaki Motors (UK) Ltd opgelegd. Dit bedrag dient te worden betaald op de rekening van de Commissie van de Europese Gemeenschappen nr. 10-86.341, bij Lloyd's Bank Ltd Overseas Department PO Boy 19, 6 East Cheap London EC3 P3AB binnen drie maanden na de datum van de kennisgeving van deze beschikking aan de ondernemingen, tot wie zij is gericht.

Artikel 3

Deze beschikking vormt conform artikel 192 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap executoriale titel.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de volgende ondernemingen :

1. Kawasaki Motors (UK) Ltd, 748/749 Deal Avenue, Trading Estate, Slough, Berkshire, United Kingdom.

2. Kawasaki Motoren GmbH, Berner Straße 40-44, D-6000 Frankfurt/Main 56, (Nieder-Eschbach) Duitsland.

Gedaan te Brussel, 12 december 1978.

Voor de Commissie

Raymond VOUEL

Lid van de Commissie